Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 25.09.1971, sp. zn. 4 Cz 15/71, ECLI:CZ:NS:1971:4.CZ.15.1971.1

Číslo: 10/1972

Právní věta: Z hlediska odpovědnosti za škodu podle ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 135/1961 Sb. (silniční zákon) je třeba především řešit otázku, o jaký druh pozemní komunikace jde. Je povinností národního výboru, který je pověřen správou pozemní komunikace, aby prokázal, že správu pozemní komunikace nevykonává přímo, nýbrž prostřednictvím podřízení organizace.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 25.09.1971

Spisová značka: 4 Cz 15/71

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava, Náhrada škody, Odpovědnost za škodu

Předpisy: 135/1961 Sb. § 3
§ 120
§ 132
§ 9 136/1961 Sb. § 4 99/1963 Sb. § 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobkyně se domáhala nejprve na žalovaném Obvodním národním výboru v O. a po rozšíření žaloby i na žalovaném podniku Komunikace města O. náhrady škody, kterou utrpěla dne 26. 2. 1968 při nehodě na neposypané zledovatělé vozovce.

Žalovaný národní výbor namítal, že správcem vozovky je podnik Komunikace města O., který má za úkol čistit a sypat vozovku i v místě, kde došlo k nehodě. Žalovaný podnik Komunikace města O. připouštěl svou povinnost čistit vozovku, namítal však, že nebylo v jeho silách posyp zajistit; v odvolání pak uváděl, že povinnost sypat vozovku v místě nehody stíhá Obvodní národní výbor v O.

Rozsudkem okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 4. 1969 bylo vyhověno žalobě proti podniku Komunikace města O., zatímco žaloba proti Obvodnímu národnímu výboru v O. byla zamítnuta.

Rozsudek soudu prvního stupně byl ve věci samé potvrzen rozsudkem krajského soudu v Ostravě s odůvodněním, že podle operačního plánu podniku Komunikace města O. k zabezpečení sjízdnosti silnic v zimním období 1967 – 1968 jednak si „vyhradily“ Komunikace města O. odpovědnost výlučně pro sebe a jednak, že k nehodě nedošlo na místě, kde měl schůdnost zabezpečovat obvodní národní

výbor.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem ČSR, tak, že rozsudky obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Stížnost pro porušení zákona nevytýká nedostatky ve skutkovém zjištění napadených rozhodnutí ohledně úrazového děje a jeho následků. Podle těchto zjištění žalobkyně utrpěla dne 26. 2. 1968 zranění při nehodě na neposypané zledovatělé vozovce. Odpovědnost za škodu takto způsobenou je nutno posuzovat podle ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 135/1961 Sb. (silniční zákon), z něhož také oba soudy vycházely.

Soudy však neučinily úplná zjištění o tom, kdo za škodu žalobkyni odpovídá.

Podle ustanovení § 3 odst. 1 silničního zákona náleží správa silnic a místních komunikací a dozor nad nimi národním výborům; národní výbory vykonávají tyto úkoly buď přímo, nebo prostřednictvím jim podřízených hospodářských nebo rozpočtových organizací.

Základní význam pro určení odpovědnosti organizace má vyřešení otázky, o jaký druh pozemní komunikace jde. Podle ustanovení § 1 odst. 2 silničního zákona se totiž pozemní komunikace rozdělují na dálnice, silnice, místní komunikace a účelové komunikace. Správa pozemních komunikací je zásadně svěřena národním výborům. Podrobně ji upravuje ustanovení § 4 vyhlášky č. 136/1961 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích. Podle ustanovení § 4 odst. 2 citované vyhlášky správa silnic a dozor nad nimi náleží okresním národním výborům, které tyto úkoly vykonávají buď přímo nebo prostřednictvím jim podřízených organizací silničního hospodářství. Výjimky uvedené v tomtéž ustanovení vyhlášky č. 136/1961 Sb. jsou z hlediska projednávaného případu nerozhodné. Podle ustanovení § 4 odst. 3 vyhlášky č. 136/1961 Sb. náleží správa průjezdních úseků silnic a dozor nad nimi ve městech s místní tramvajovou nebo trolejbusovou dopravou městským národním výborům. Podle ustanovení § 4 odst. 4 téže vyhlášky náleží správa místních komunikací a dozor nad nimi místním národním výborům, které tyto úkoly vykonávají přímo nebo prostřednictvím jim podřízených organizací.

Teprve až se zjistí, o jaký druh pozemní komunikace jde, bude možno dovodit, který národní výbor je pověřen správou pozemní komunikace.

U tohoto národního výboru je pak třeba zjišťovat, zda k plnění úkolů správy jemu svěřené pozemní komunikace zřídil organizaci. Protože správa je svěřena národním výborům, je povinností národního výboru, aby prokázal, že správu pozemní komunikace nevykonává přímo, nýbrž že tyto úkoly přenesl na jemu podřízenou organizaci a v jakém rozsahu. Úkoly této organizace pak plynou především z vymezení její činnosti ve zřizovací listině.

V tom směru však zůstalo řízení u soudu prvního stupně neúplné, neboť písemná vyjádření ve spise založená jsou rozporná a jejich rozpornost neodstranil ani odvolací soud, a to zejména z hledisek shora uvedených. Za tohoto stavu pak také nelze považovat za doložený závěr soudů obou stupňů o odpovědnosti žalované organizace Komunikace města O.

Jestliže přesto soudy obou stupňů za uvedeného stavu shledaly tento podnik odpovědným za škodu způsobenou žalobkyní, rozhodly na základě neúplného skutkového stavu a svými rozhodnutími porušily zákon v ustanoveních § 6, § 120 a § 132 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 3 odst. 1 zákona č. 135/1961 Sb. a § 4 vyhlášky č. 136/1961 Sb.